

Raadsvoorstel

Raadsnummer:	2024-033	Zaaknummer:	1693445
Onderwerp:	Vaststelling geactualiseerd Integraal Huisvestingsplan (IHP) Onderwijs 2024		
Korte inhoud:	Als gevolg van landelijke en lokale ontwikkelingen is het integraal huisvestingsplan (IHP) voor het primair en voortgezet onderwijs geactualiseerd. Hierin zijn de knelpunten en bijbehorende oplossingen op het gebied van onderwijshuisvesting in beeld gebracht met een financiële doorvertaling. Dit plan vormt een convenant tussen gemeente en schoolbesturen.		

Datum B&W:	12 maart 2024	Portefeuillehouder:	Audrey Rohen
-----------------------	----------------------	----------------------------	---------------------

Voorstel

1. Het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan 2024 Primair en Voortgezet Onderwijs vast te stellen; waarin het bestaande beleid wordt gecontinueerd met onderstaande toevoegingen en aanpassingen:
 - Investeringsbedragen op basis van VNG-normbedrag 2024 en daaropvolgende jaarlijkse indexeringen in combinatie met het verlagen van de extra verhoging voor BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouw) en gasloos bouwen naar 10%;
 - Maatschappelijke vlekken creëren waarin we de netwerkstructuur van de scholen benutten voor een breder onderwijs- en opvangaanbod;
 - Pilot om leerlingenvervoer-middelen te herbestemmen voor extra onderwijsruimte;
 - Vernieuwbouw van 't Blokhuus op dezelfde locatie, uitbreiding van Het Baken in het project St. Jozef, huisvesting van de nieuwe basisschool Al Amana en uitbreiding van De Horizon.
2. De financiële consequenties van bovenstaande beleidskeuzes als volgt te dekken:
 - a. de kapitaallasten van de voorgestelde investeringen uit het geactualiseerde IHP onderwijs, kunnen volledig gedekt worden door de beschikbare stelpost IHP onderwijs in de gemeentelijke meerjarenbegroting.
 - b. de restwaarde van het huidige gebouw van 't Blokhuus af te schrijven en deze incidentele last te dekken door een eenmalige onttrekking uit de algemene reserve.
3. De onderstaande investeringskredieten voor het IHP onderwijs 2024 beschikbaar te stellen:
 - Voorbereidingskrediet vernieuwbouw van 't Blokhuus, € 567.740;
 - Voorbereidingskrediet nieuwbouw Al Amana, € 357.940;
 - Voorbereidingskrediet uitbreiding De Horizon, € 76.847;
 Totaal: € 1.002.527,-.

Inleiding

Het huidige Integrale Huisvestingsplan (IHP) van de gemeente Nijkerk, vastgesteld in 2018, vraagt om een grondige actualisatie vanwege diverse ontwikkelingen en uitdagingen die zich hebben voorgedaan sinds de opstelling ervan. De behoefte aan deze actualisatie wordt ingegeven door verschillende factoren, waaronder de snellere stijging van het aantal leerlingen door geplande woningbouwontwikkelingen, onvoorziene prijsstijgingen in de bouw en veranderende beleidskaders, zoals verduurzaming en huisvesting voor nieuwkomers.

Een geactualiseerd IHP biedt de gemeente, schoolbesturen en kinderopvangorganisaties een dynamisch beleidsperspectief. Dit wordt verankerd in een gedragen en transparant uitvoerbaar meerjaren-huisvestingsplan met een looptijd van 16 jaar, waarin richting wordt gegeven aan investeringen in onderwijsgebouwen. Dit om een duurzame en gezonde onderwijs- en opvangomgeving in de gemeente Nijkerk te waarborgen. De scope van dit plan omvat de 25 schoolgebouwen voor scholen in het basisonderwijs en speciaal basisonderwijs, speciaal onderwijs en het voortgezet onderwijs in de gemeente Nijkerk.

Beoogd effect

Op een gefaseerde wijze oplossingen bieden voor de gesignaleerde knelpunten in de onderwijshuisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs. Hierdoor weten gemeente en schoolbesturen waar zij (financieel) aan toe zijn, zodat zij hierop kunnen anticiperen en reserveren.

Argumenten

1.1 *Het zorgt voor consistentie en duidelijkheid in de financiële planning, waarbij investeringen worden vastgesteld op basis van specifieke criteria en verantwoordelijkheden*

Om het bestaande beleid te continueren zijn de volgende punten opgenomen in het geactualiseerde IHP:

- De bedragen zijn stichtingskosten inclusief btw en exclusief bijkomende kosten, sloopkosten, tijdelijke huisvesting, eerste inrichting en de verwerving van grond;
- Een investering in nieuwbouw wordt in 40 jaar afgeschreven, een investering in levensduur verlengend renoveren in 25 jaar;
- De investeringsbedragen voor levensduur verlengend renoveren zijn gebaseerd op 70% van de stichtingskosten voor nieuwbouw;
- Een meer-investering voor energieneutraal bouwen (ENG) en/of Frisse Scholen klasse A wordt gedragen door het schoolbestuur en kinderopvangorganisatie op basis van een plan;
- Schoolbesturen dragen bij aan vernieuwbouw of vervangende nieuwbouw met een bedrag dat gelijk is aan het bedrag dat zij voor Materiële Instandhouding (MI)-vergoeding van het Rijk in de voorgaande vijf jaar hebben ontvangen;
- Een meer-investering voor Integraal Kind Centrum (IKC)-vorming wordt gedragen door het schoolbestuur en de kinderopvangorganisatie op basis van een businesscase.

1.2 *Het houdt rekening met de werkelijke kosten en bevordert transparantie in de financiële planning*

In het IHP van 2018 werd uitgegaan van de VNG-normvergoeding van 2018 (min BENG-verhoging van 9,6%), met een extra BENG-opslag van 15% vanuit de gemeente. Echter, met de recente ontwikkelingen op de markt blijkt de prijs per vierkante meter niet overeen te komen met de werkelijke kosten. Daarom hebben we, na overleg met de schoolbesturen, besloten om de VNG-normvergoeding van 2024 te hanteren met een extra BENG-opslag van 10%. Ondanks deze verhoging van 4,6% blijven we onder de kengetallen die worden aanbevolen voor het bouwen van onderwijsruimtes. De extra toeslag voor BENG wordt gebaseerd op de werkelijke kosten. De schoolbesturen dienen transparant te zijn richting de gemeente over hun plannen en de bijbehorende kosten. De 10% toeslag geldt als maximale bijdrage voor BENG vanuit de gemeente Nijkerk.

1.3 *Het strategisch benutten van de netwerkstructuur van scholen bevordert groeiende gemeenschapsbehoeften, duurzaamheid, flexibiliteit, integratie en draagt bij aan een inclusieve, toegankelijke en geïntegreerde gemeenschapsvoorziening*

Het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het onderwijs in de gemeente Nijkerk benadrukt het belang van het creëren van maatschappelijke vlekken door het benutten van de netwerkstructuur van scholen voor een breder onderwijs- en opvangaanbod. Deze keuze is gebaseerd op de noodzaak om in te spelen op de snelle stijging van het aantal leerlingen, prijsstijgingen in de bouw en de behoefte aan verduurzaming en innovatie in onderwijs- en opvangfaciliteiten. Het plan omvat investeringen en beleidsuitgangspunten gericht op duurzaamheid, flexibiliteit en de integratie van onderwijs met maatschappelijke functies. Het biedt een dynamisch beleidsperspectief en zorgt voor een duurzame, gezonde onderwijs- en opvangomgeving die inspeelt op huidige en toekomstige behoeften van de gemeenschap. Door de infrastructuur van scholen te

gebruiken voor een breder aanbod wordt gestreefd naar een meer inclusieve, toegankelijke en geïntegreerde gemeenschapsvoorziening die onderwijs, opvang en maatschappelijke diensten combineert.

1.4 Het herbestemmen van leerlingenvervoermiddelen voor extra onderwijsruimte bevordert passend onderwijs en verbetert de toegankelijkheid van scholen binnen de gemeente Nijkerk

De pilot om leerlingenvervoermiddelen te herbestemmen voor extra onderwijsruimte is gebaseerd op het streven van de gemeente om passend onderwijs aan te bieden en de toegankelijkheid van scholen binnen de gemeente te bevorderen. Door een deel van de middelen die momenteel worden besteed aan leerlingenvervoer te her-alloceren naar het creëren van extra vierkante meters onderwijsruimte, kan het aantal leerlingen dat buiten de gemeente onderwijs volgt worden verminderd. Deze aanpak wordt eerst getest in een pilotfase, alvorens deze op grotere schaal wordt uitgerold. De keuze voor een pilot op een school waar momenteel al extra vierkante meters beschikbaar zijn vanwege leegstand, biedt een uitstekende kans om de haalbaarheid en effectiviteit van dit initiatief te evalueren. Het is van essentieel belang dat deze pilot resulteert in een aantoonbare afname van het leerlingenvervoer voor leerlingen die buiten de gemeente Nijkerk onderwijs volgen. Hierdoor ontstaat bekostigingsruimte die kan worden benut voor de realisatie van extra onderwijsruimte binnen de gemeente Nijkerk. In de eerste pilot(s) zal nauwlettend worden gevolgd of dit beoogde effect daadwerkelijk wordt bereikt en of dit kan worden vertaald naar toekomstige investeringsruimte. Door middel van een zorgvuldige evaluatie van de pilotfase kan worden bepaald of het herbestemmen van leerlingenvervoermiddelen een duurzame oplossing is voor het optimaliseren van onderwijsfaciliteiten binnen de gemeente.

1.5 De gemeente Nijkerk heeft de verplichting om te voorzien in passende en adequate onderwijshuisvesting

In het IHP 2024 komen meerdere scholen in aanmerking voor vernieuwbouw, uitbreiding of de bouw van een nieuwe school vanwege de groeiende leerlingenaantallen. In bepaalde gebieden is er een aanzienlijke toename van het aantal leerlingen. Na overleg met 't Blokhuis (Hoevelaken) en met het oog op de staat van het huidige gebouw en de planning van Klarwater, is besloten om op de huidige locatie vernieuwbouw toe te passen. Vervolgens zal er opnieuw worden geëvalueerd wat de impact van de gebiedsontwikkeling Klarwater is op de capaciteit van het onderwijs binnen Hoevelaken. Bij Het Baken (Nijkerk, centrum) wordt in het project St. Jozef gezocht naar een permanente uitbreiding vanwege het groeiende leerlingenaantal. Basisschool Al Amana (Nijkerk, locatie nog niet gespecificeerd) heeft vanuit het Rijk een beschikking ontvangen voor huisvesting in de gemeente Nijkerk vanaf augustus 2024. Met als voorkeur in de nabijheid van het opgegeven voedingsgebied Corlaer. Bij De Horizon (Nijkerkerveen) is er vanwege het toenemende aantal leerlingen en de woningbouwontwikkelingen in de kern Nijkerkerveen behoefte aan uitbreiding van de onderwijsoppervlakte. De gemeente Nijkerk heeft de zorgplicht om te voorzien in adequate onderwijshuisvesting voor het primair-, speciaal- en voortgezet onderwijs.

2.1 Financiële uitgangspunten

De financiële uitgangspunten uit het IHP 2024 en de voorliggende actualisatie zijn op een aantal punten verschillend (zie onderstaande tabel):

Financiële uitgangspunten	IHP 2018	IHP 2024
Basisvergoeding	VNG-norm 2018 (excl. BENG verhoging 9,6%)	VNG-norm 2024 (incl. BENG verhoging 9,6%)
BENG	+15% vanaf 2019	+10% vanaf 2024
Afschrijvingstermijn renovatie	25 jaar, conform financiële verordening	25 jaar, conform financiële verordening
Gehanteerde rekenrente	1,5%	2,5%
Restwaarde investering (bij 40 jaar afschrijving)	0% van de aanschafwaarde	10% van de aanschafwaarde
Financiering (rentelast)	Integraal alle beleidsvelden	Integraal alle beleidsvelden
Tijdelijke huisvesting	Huurlast	Huurlast
Start afschrijving	In jaar na de toekenning (jaar t+1)	In jaar na de toekenning (jaar t+1)

Met de voorgenomen investeringen en de financiële uitgangspunten van het IHP 2024 blijft de stelpost IHP in de begroting toereikend.

Onder het kopje “financiën” zijn de financiële consequenties van de investeringen doorgerekend, waarbij dekking is gevonden via de volgende maatregelen:

- a. De kapitaallasten van de voorgestelde investeringen uit het geactualiseerde IHP onderwijs, kunnen volledig gedekt worden door de beschikbare stelpost IHP onderwijs in de gemeentelijke meerjarenbegroting.
- b. De restwaarde van het huidige gebouw van 't Blokhuus af te schrijven en deze incidentele last te dekken door een eenmalige onttrekking uit de algemene reserve.

3.1 Investeringskredieten IHP 2024

Op basis van de actualisatie van het IHP onderwijs 2024 zijn de onderstaande kredieten benodigd:

- Voorbereidingskrediet vernieuwbouw van 't Blokhuus, €567.740;
- Voorbereidingskrediet nieuwbouw Al Amana, €357.940;
- Voorbereidingskrediet uitbreiding De Horizon, €76.847;

Het totale bedrag van het investeringskrediet komt uit op €1.002.527,-.

Kanttekeningen

1.1 Het IHP wordt beschouwd als een convenant

Het Integraal Huisvestingsplan (IHP) dient te worden beschouwd als een soort convenant tussen de gemeente en de schoolbesturen. Dit houdt in dat de uitvoering van de maatregelen zoals vastgelegd in het IHP, als uitgangspunt wordt genomen, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om hiervan af te wijken. Daarom wordt jaarlijks beoordeeld of een voorziening nog steeds noodzakelijk is of dat bijstelling van bedragen mogelijk is op basis van wijzigingen in leerlingenaantallen of berekende exploitatievoordelen voor het schoolbestuur. De huisvestingsverordening blijft op de achtergrond van kracht voor het geval dat de gemeente en de schoolbesturen - om welke reden dan ook - niet tot uitvoering van dit plan kunnen komen of het vertrouwen in het plan opzeggen. De gemeenteraad behoudt te allen tijde het budgetrecht, ondanks dat dit plan formeel wordt vastgesteld. In lijn met een convenant is het echter gepast om niet lichtvaardig af te wijken van het plan. De manier waarop de gemeente Nijkerk haar ambities financiert, is een autonome aangelegenheid van de gemeenteraad. Middelen in het gemeentefonds voor onderwijshuisvesting zijn niet specifiek geormerkt en kunnen niet worden geclaimd.

1.2 Het Van Lodenstein College vertrekt naar Barneveld

Er is geen sprake meer van vernieuwbouw voor het Van Lodenstein College vanwege de verhuizing naar Barneveld. Hierdoor is het Van Lodenstein College niet meer opgenomen in het huidige IHP. De oorspronkelijke vertrekdatum, die gepland stond voor augustus 2026, is verschoven naar op zijn vroegst augustus 2027.

1.3 De planning en fasering van de voorzieningen in het IHP kunnen beïnvloed worden door ontwikkelingen in de bouwmarkt

Er bestaat eveneens een risico met betrekking tot de planning en fasering van de voorzieningen. Dit hangt samen met de huidige werklast van bouwbedrijven en de beschikbaarheid van bouwmaterialen.

1.4 Er zijn diverse woningbouw ontwikkelingen binnen gemeente Nijkerk

Het toenemende aantal woningbouwontwikkelingen binnen de gemeente Nijkerk vormt een potentieel risico voor het IHP. Deze ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de beschikbare ruimte en capaciteit voor onderwijsvoorzieningen. Als gevolg van een groeiende bevolking kan er druk ontstaan op bestaande scholen. Dat leidt mogelijk tot een toename van het aantal benodigde voorzieningen, uitbreidingen of nieuwbouwprojecten. Het is essentieel om deze ontwikkelingen nauwlettend te volgen en indien nodig het IHP aan te passen om te zorgen voor voldoende en passende onderwijsfaciliteiten voor de groeiende gemeenschap.

2.1 Normvergoedingen worden jaarlijks geïndexeerd op basis van marktontwikkelingen

De VNG-normvergoedingen worden jaarlijks geïndexeerd op basis van marktontwikkelingen.

De budgetten voor nieuwbouw, uitbreiding en eerste inrichting zijn gebaseerd op de VNG-normvergoedingen.

Zoals uit recente ervaring blijkt, is prijsindexering hierbij een onzekere factor. Deze kan sterk variëren als gevolg van marktontwikkelingen en technische verbeteringen.

Financiën

In bijlage 3 is het investeringsoverzicht terug te vinden.

Financieel overzicht

Omschrijving	Jaren (bedragen x € 1.000)						
	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Kosten geactualiseerde IHP onderwijs	166	114	250	350	768	768	768
Beschikbare stelpost IHP onderwijs incl. jaarlijkse ophoging	187	115	423	623	807	991	1.175
Resterende beschikbare stelpost onderwijs	21	1	173	273	39	223	407

Conclusie: met behulp van de eerder genoemde maatregelen en de uitgangspunten uit het IHP 2024, is de stelpost IHP (inclusief de jaarlijkse ophoging voor de nieuwe jaarschijf) voldoende om de voorgestelde investeringen te dekken.

Communicatie

Met de schoolbesturen is individueel en gezamenlijk gesproken en gediscussieerd over de visie en de ambities ten aanzien van onderwijshuisvesting in de gemeente Nijkerk. Gedurende het gehele proces, van visievorming tot de definitieve vaststelling van het IHP, is er intensief samengewerkt met alle betrokken partijen, inclusief schoolbesturen en kinderopvangorganisaties. Deze samenwerking kenmerkte zich door een constructieve dialoog, waarbij gezamenlijk is toegewerkt naar beleidskeuzes die het onderwijs en de onderwijshuisvesting in de gemeente Nijkerk toekomstbestendig en duurzaam maken.

Het proces van actualisatie is zorgvuldig doorlopen in samenwerking met alle relevante stakeholders, waaronder schoolbesturen, kinderopvangorganisaties en de gemeente Nijkerk. Onder begeleiding van het adviesbureau ICSadviseurs zijn verschillende fasen doorlopen. Van visievorming tot financiële planning. Belangrijke thema's, zoals duurzaamheid zijn uitvoerig besproken en geïntegreerd in het plan. De gezamenlijke inspanningen hebben geleid tot een gedragen en transparant meerjaren-huisvestingsplan met concrete actiepunten en een duidelijke rolverdeling.

Op 15 februari 2024 leidde de gezamenlijke inspanning tijdens het Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) tot de goedkeuring van het concept Integraal Huisvestingsplan (IHP) door zowel de schoolbesturen als de gemeente Nijkerk. Deze overeenstemming vormt een belangrijke mijlpaal die door alle partijen met tevredenheid is ontvangen. Het markeert niet alleen de succesvolle afronding van een belangrijke fase in het proces, maar ook het begin van de implementatiefase, waarin de vastgestelde plannen daadwerkelijk tot uitvoering zullen komen. Dit onderstreept het belang van het proces, waarbij een transparante en betrokken strategie heeft geleid tot een breed gedragen en vooruitstrevend IHP. Dat de basis legt voor de onderwijshuisvesting in de gemeente Nijkerk voor de komende jaren.

Vervolg

Na vaststelling door de raad en verankering van de financiële gevolgen in de Kadernota 2025 wordt het IHP, in samenspraak met de schoolbesturen, uitgevoerd. Jaarlijks zal het programma voor het daaropvolgende jaar besproken worden tijdens een Lokale Educatieve Agenda (LEA)-vergadering. Tevens wordt dan bekeken of er zwaarwegende redenen of nieuwe ontwikkelingen zijn die moeten leiden tot een bijstelling van het plan. Het IHP wordt elke 4 jaar geactualiseerd om de ontwikkelingen bij te houden en te zorgen dat het plan blijft aansluiten bij de behoeften van de gemeente Nijkerk. Jaarlijks worden prognoses opgesteld om te controleren of er knelpunten ontstaan in de onderwijsruimtes. Dit zorgt ervoor dat eventuele problemen tijdig worden gesignaleerd en aangepakt, zodat er voldoende onderwijsruimte beschikbaar is binnen de gemeente Nijkerk.

Bijlagen

Bijlage 1: Geactualiseerd IHP 2024 gemeente Nijkerk

Bijlage 2: Factsheets IHP 2024 gemeente Nijkerk

Bijlage 3: Investeringsoverzicht IHP 2024 gemeente Nijkerk

Bijlage 4: Overzicht maatregelen en planning IHP 2024 gemeente Nijkerk

Burgemeester en wethouders van Nijkerk,
de secretaris, de burgemeester,

de heer drs. J.G. de Jager

de heer mr. drs. G.D. Renkema

RAADSBESLUIT

Nummer: 2024-033

De raad van de gemeente Nijkerk;

gelezen het collegevoorstel van 12 maart 2024;

gelet op de Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs 2014;

b e s l u i t :

1. Het geactualiseerde Integraal Huisvestingsplan 2024 Primair en Voortgezet Onderwijs vast te stellen; waarin het bestaande beleid wordt gecontinueerd met onderstaande toevoegingen en aanpassingen:
 - Investeringsbedragen op basis van VNG-normbedrag 2024 en daaropvolgende jaarlijkse indexeringen in combinatie met het verlagen van de extra verhoging voor BENG (Bijna Energie Neutraal Gebouw) en gasloos bouwen naar 10%;
 - Maatschappelijke vlekken creëren waarin we het netwerkstructuur van de scholen benutten voor een breder onderwijs- en opvangaanbod;
 - Pilot om leerlingenvervoer-middelen te herbestemmen voor extra onderwijsruimte;
 - Vernieuwbouw van 't Blokhuus op dezelfde locatie, uitbreiding van Het Baken in het project St. Jozef, huisvesting van de nieuwe basisschool Al Amana en uitbreiding van De Horizon.
2. De financiële consequenties van bovenstaande beleidskeuzes als volgt te dekken:
 - a. de kapitaallasten van de voorgestelde investeringen uit het geactualiseerde IHP onderwijs, kunnen volledig gedekt worden door de beschikbare stelpost IHP onderwijs in de gemeentelijke meerjarenbegroting.
 - b. de restwaarde van het huidige gebouw van 't Blokhuus af te schrijven en deze incidentele last te dekken door een eenmalige onttrekking uit de algemene reserve.
3. De onderstaande investeringskredieten voor het IHP onderwijs beschikbaar te stellen:
 - Voorbereidingskrediet vernieuwbouw van 't Blokhuus, € 567.740;
 - Voorbereidingskrediet nieuwbouw Al Amana, € 357.940;
 - Voorbereidingskrediet uitbreiding De Horizon, € 76.847;Totaal: € 1.002.527,-.

Aldus vastgesteld in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Nijkerk d.d. 25 april 2024,

de griffier,

de voorzitter,

mevrouw A.G. VERHOEF-FRANKEN

de heer mr. drs. G.D. RENKEMA